

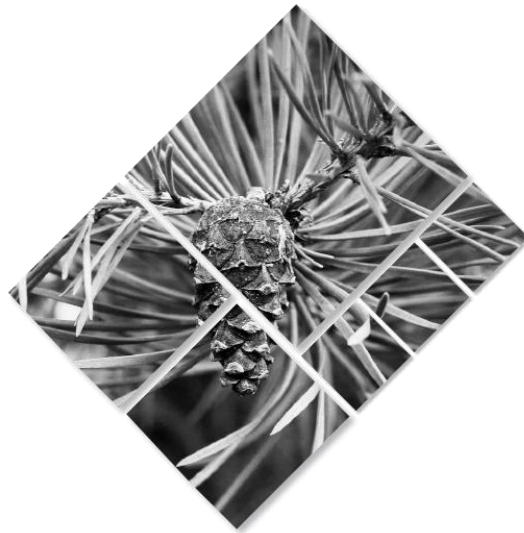
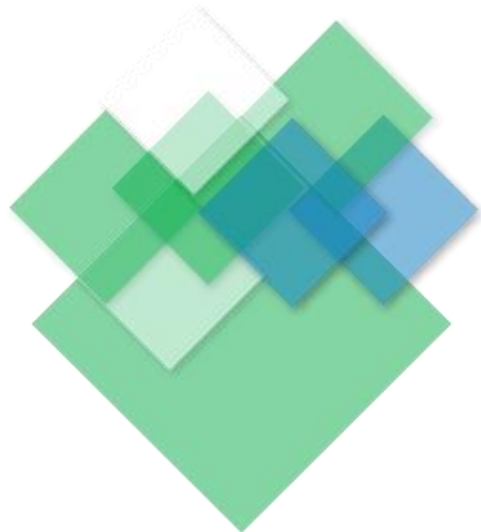

Henkilöstön osaamisen kehittämistarpeet metsäalan yrityksissä

Metsätalouden koulutuksen kehittämisverkosto

30.9.2021

Eila Lautanen

***Lähde: Metsäalan lisä-,täydennys-, jatko- ja
muuntokoulutustarpeet. TTS 440/2019***

Maa- ja metsätalousministeriö

Esityksen sisältö

- Tutkimuksesta
- Muutokset alan toimintakulttuurissa ja ammattilaisten työssä
- Henkilöstön osaamisen kehittämistarpeet yrityksissä
- Yhteenveto
 - Jatkuvan oppimisen rahavirroista

1. Taustaa tutkimuksesta

- Ammattiin valmistuneiden aineisto
 - **1866 kpl vuosina 2000-2017 metsäalan tutkinnon suorittaneita**
 - menetelmä: kyselytutkimustiedon tiivistäminen
 - tutkinnon jälkeen suoritettu lisäkoulutus
 - tulevaisuuden osaamistarpeet ammatissa
 - peruskoulutuksen jättämät osaamisvajeet
- Yritysaineisto
 - **23 metsäalan yritystä, joilla on yht. 8400 henkilöä töissä**
 - 15 yritystä, jotka työllistivät yhteensä 527 hlöä
 - 10 metsäkoneyritystä
 - 5 metsuri- tai muuta metsäpalveluyritystä
 - 8 organisaatiota/yritystä, jotka työllistivät 7900 henkilöä
 - menetelmä: teemahaastattelut johdolle ja työvoiman rekrytoijille (10 kpl)
 - tarkasteltu työvoima
 - metsätoimihenkilöt
 - puutavara-autonkuljettajat
 - metsäkoneenkuljettajat
 - metsurit
 - muu työvoima (mm. hallityövoima, analyytikot, it-osaajat, taloushallinto ,viestintä)

2. Muutokset alan toimintakulttuurissa ja ammattilaisten työssä

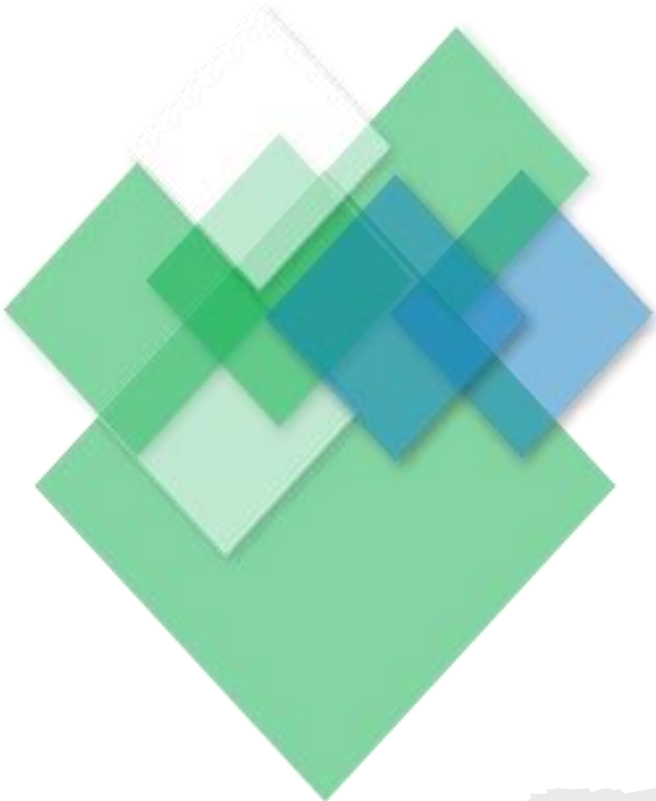
Suuren yrityksen
metsäjohtaja

”... meillä on ollut suhteellisen vakiot metsänhoidon ja puunkorjuun tavat... on ollut Tapion metsänkäsittelyohjeet ja kulttuuri tehdä puunkorjuutöitä...

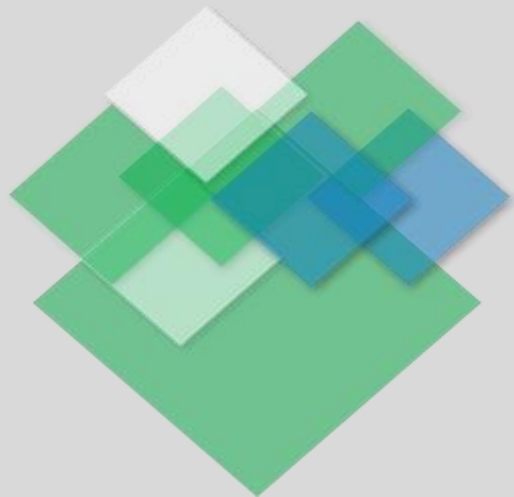
*Nyt ollaan menossa monimuotoisempaan suuntaan... metsänkäsittelyyn rupeaa vaikuttamaan entistä enemmän ympäristökysymykset, **ihmisten omat arvot ja tavoitteet...***

Ja perustelut toimenpiteille pitää olla paljon vahvempia kuin on ollut aikanaan niille agraariyhteiskunnassa kasvaneille metsänomistajille, jotka ovat tunteneet metsätalouden perusasiat suhteellisen hyvin.

Metsänomistajien erilaisuuden ja erilaisten arvojen tunteminen ja asettautuminen niihin tekee nykyisestä erilaista.”

Metsätalousinsinööri työstään

Metsäkoneyrityksen toimitusjohtaja metsäkoneenkuljettajalta vaadittavista taidoista

”Metsäammattilaisen tärkein tehtävä on kohdata se asiakas ja työkaverit. Ja osata myydä se oma osaaminen ja tuote, minkä parissa toimii – olipa se sitten vaikka se puukauppa...

Osata myydä se sille erilaiselle asiakkaalle. Eli siinä tulee vielä se asiakkaan erilaisuuden tunteminen. Se asiakkaan erilaisuuden ymmärtämien koetaan hyvin haasteellisena.”

”Tärkeitä on ne sosiaaliset taidot. Että näkee kokonaisuuden ja toimii osana tiimiä. Puhaltaa yhteen hiileen. Ja että osaa hankalassa tilanteessa kuunnella räyhääjää (asiakas)... sillä purkaa monta pattitilannetta.”

Jokainen metsässä työskentelevä ammattilainen on alan tärkein asiakaspinta

3. Henkilöstön osaamisen kehittämistarpeet metsäalan yrityksissä

Yhteisiä näkemyksiä

- **tutkintoon johtava vahvan metsäsubstanssin tuottava koulutus on perusta uusille ammattilaisille**
 - tutkintorakenteiden ja tutkintojen sisältöjen nopeampi muuttaminen olisi mahdollistettava
→ koulutuksien tulisi vastata töissä tarvittavaa osaamista ajantasaisemmin
- **tutkintokoulutuksista valmistuvilla alan metsäsubstanssi on pääsääntöisesti hyvää ja riittävää**
 - koulutuksen sisältämä vähäinen käytännön töiden harjoittelu näkyy epävarmuutena metsäsubstanssin hallinnassa työurien alussa (mti, mmm)
 - aloittelevan kuljettajan metsäkonetyön tuottamattomuus on taloudellinen rasite koneyrityksille

Metsäalan opinnoissa kaikilla tutkintotasoilla tarvitaan lisää

- ihmissuhde- ja asiakaspalvelutaitoja
 - metsänomistajien erilaisuuden ymmärtämiseen liittyvää osaamista (muuttunut omistajakunta ja erilaiset arvot)
- viestintä – ja kommunikointitaitoja
- myynti- ja markkinointiosaamista
- talousosaamista ja yrittäjämäistä asennetta työhön (kustannustietoisuus)

Valmistuvia tulisi jo perusopinnoissa ohjata

- oman työnsä itsenäiseen kehittämiseen
- asennejoustavuuteen ja muuttuviin toimintatapoihin työmarkkinoilla
- itsensä kehittämiseen oma-aloitteisesti

” Kyky ja taito muuttaa omaa toimintaa on iso trendi, joka koskee kaikkia.”

Metsätoimihenkilöt

- palkkaus tehtäviin tapahtuu osaamisen ja oikean tyyppisen henkilön, ei tutkinnon mukaan
 - tiimityö- ja ihmissuhdetaidot korostuvat ><multiosaajatiimit, asiakkuudet
 - osattava myydä omaa työtään/ yrityksen palveluja sekä perustella metsänhoidon ja puunkorjuun erilaisia vaihtoehtoja
- johtaminen on keskeinen osa työtä: itsensä, muiden ja liiketoiminnan johtamista, alihankinta - ja verkostojohtamista
 - *”Toimihenkilön työ on -ja yhä enemmän tulevaisuudessa muuttuu alihankintajohtamiseen. Tämmönen alihankintaketjun johtaminen on yksi ihan selkeästi kasvava painopistealue. Ja verkostojohtaminen.”*
- hallittava keinoja ja työkaluja saada alaisia kehittymään
 - *”Se, mitä tällä kokemuksella olen huomannut, niin on helppo puhua malleista kuten elinikäinen oppiminen. Mutta, miten se asia käytännössä toteutetaan yksittäisen ihmisen näkökulmasta, se on haaste.”*

Toimihenkilöt – muu ala

”Metsäteollisuusyrityksen kannalta ei välttämättä riitä, että kaikki on metsämiehiä, vaan pitää rohkeasti katsoa, että joku matemaatikko, analyytikko, it-erikoisosaaja soveltuu paremmin ...Aika kauan on ollut sellainen, että metsämies taipuu kaikkeen, jopa viestintäpuoleen...Siinä tarve on muuttunut... Nykypäivänä päätöksenteon tueksi tarvitaan aika paljon kaikenlaista.... sellaisen joukon määrä alalla kasvaa.”

Myynnin-, markkinoinnin-, ympäristöosaamisen ja viestinnän ammattilaiset

- räätälöityä muuntokoulutusta metsäalasta tarvitaan
- tiimityö- ja ihmissuhdetaidot korostuvat

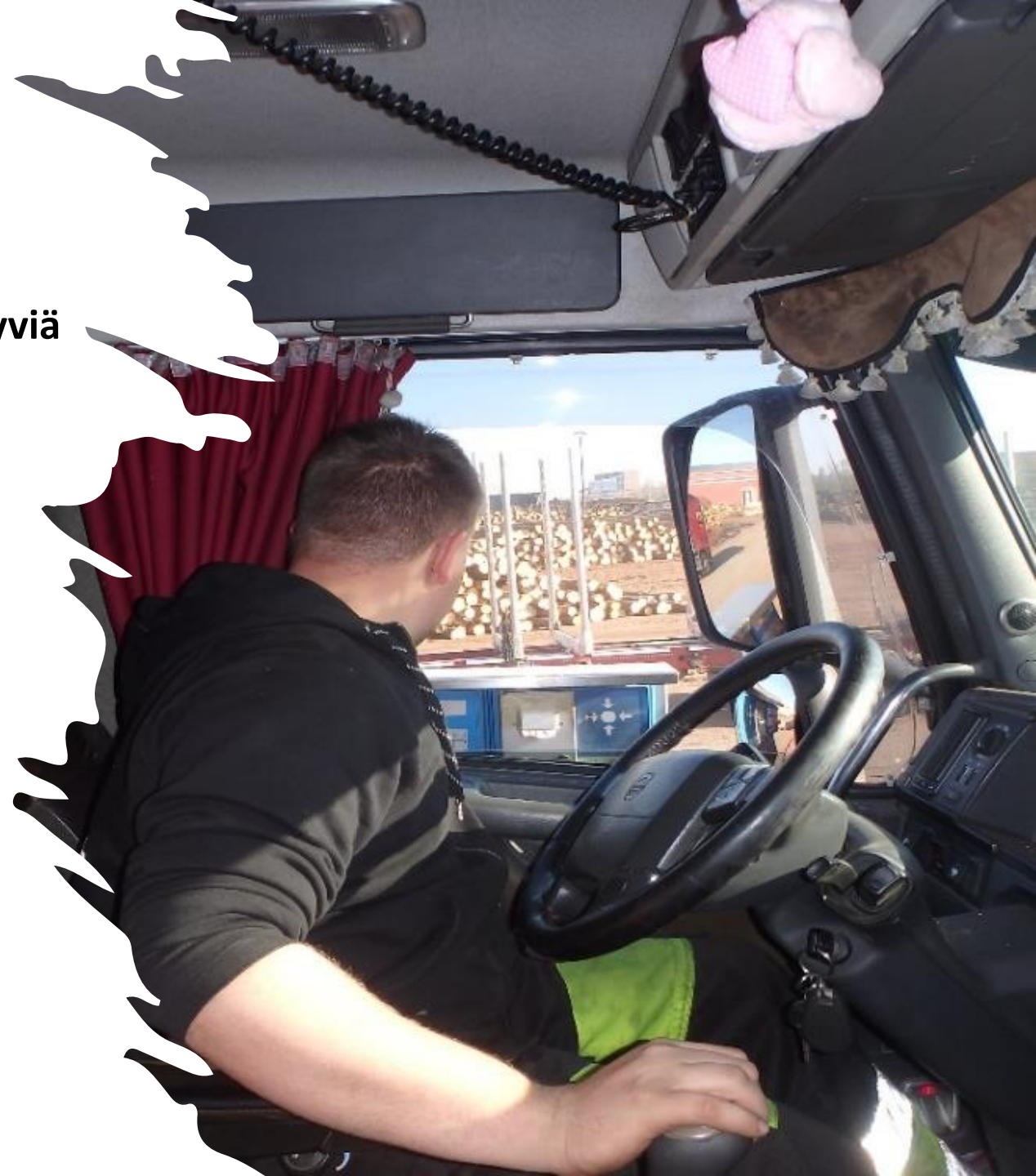
It-alan erityisosaajat, matemaatikot, analyytikot ja taloushallinnon ammattilaiset

- ei tarvetta metsäalan substanssin kouluttamiselle (multiosaajatiimit)
- tiimityö- ja ihmissuhdetaidot korostuvat

Puutavara-autonkuljettajat

- tarvitaan nopealla aikavälillä merkittäviä määriä metsäolosuhteissa tuottavaan työskentelyyn pystyviä kuljettajia
 - keskeinen osaaminen
 - maasto-ajo ja kuorman teko
 - puunkorjuun kokonaisketjun hahmotus
 - tietotekniikka ja –järjestelmäosaaminen
 - yrityksen näkyvä käyntikortti tienpäällä

“Vaateet lisääntyy; digitalisaatio, tietotekniikka kehittyy...Viestintä - ja kommunikointitaidot tärkeitä.”

Metsäkoneenkuljettajat

Kehittymistarpeita

- kustannustietoisuus
 - taloudellinen ajo
 - oman työtekniikan hiominen → tehokkuus ja tuottavuus
 - konedatan käyttövalmiudet ja asenne
- vaihtoehtoiset metsien käsittelytavat

”Metsäkoneenkuljettajilla korostuvat viestintä -ja kommunikointitaidot, sillä saattaa olla, että jossain kaupassa he ovat se ainut yhtiön edustaja, joka kohtaa sen metsänomistajan... asiakaspalvelutaidot yleensä.”

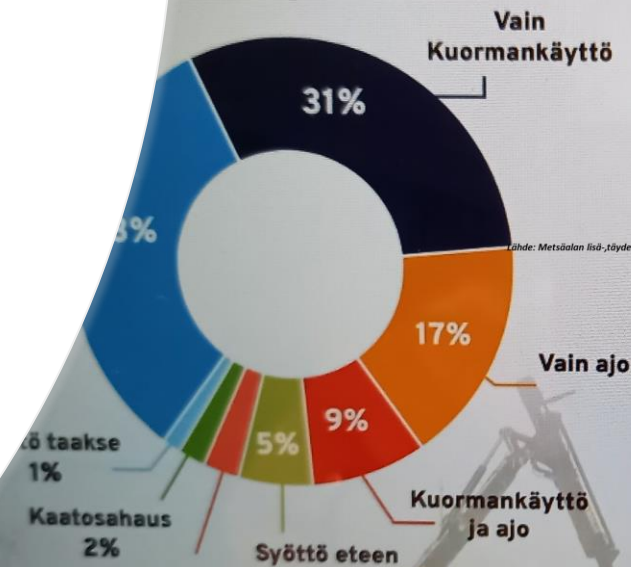
”Robotiikka ja automatiikka tulee 2030 jälkeen. Metsänhoitotöiden koneellistumisloikka otetaan.”

Osaaminen on työtämme

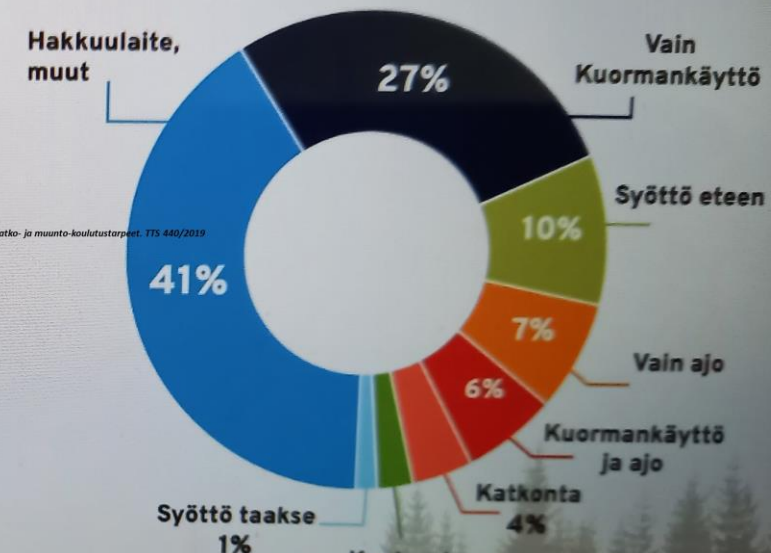

TUOTOVAIHEEN JAKAUMA

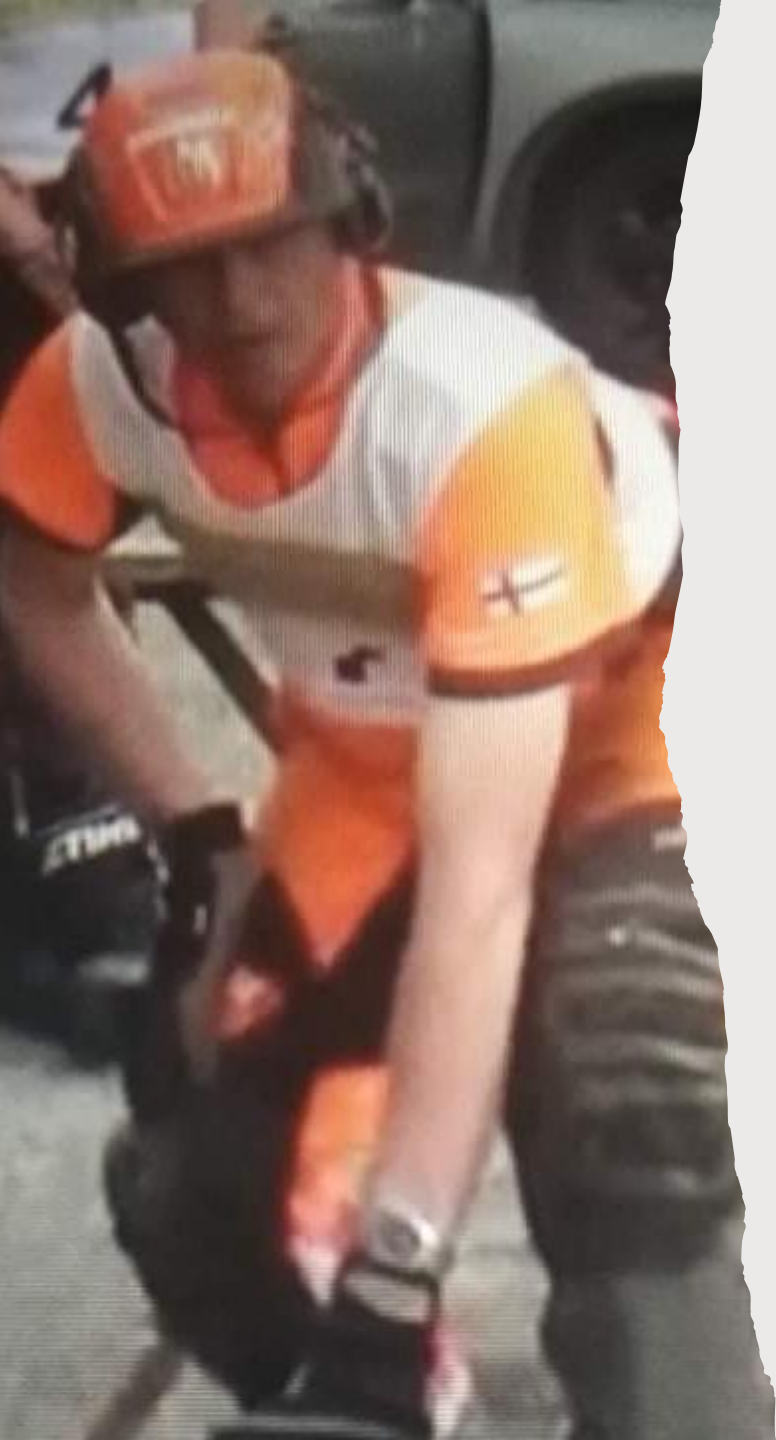
työskentely ennen palautetta

Työskentely palautteen jälkeen

Lähde: Metsälän lisä-täydennys-, jatko- ja muunto-koulutustarpeet. TTS 440/2019

• Metsurit

- Työtekniinen ammattiosaaminen on vahvaa
- kehittymistarpeita
 - metsänhoidon perusteiden syvämpi tuntemus
 - vaihtoehtoiset metsien käsittelytavat
 - etumies- ja työnopastusosaaminen
 - asennejoustavuus (moniosaaja)
 - yrittäjyys- ja oman työn myynti- sekä hinnoitteluosaaminen

” Metsurin itse työ- ja ammattitaito on vahva. Mutta siellä moni on siirtynyt yrittäjäksi, yrittäjäosaamisessa on sitten puutteita. Samoin sitten kun he on pieniä yrityksiä, niin oman työn markkinoinnissa on tarpeita.”

4. YHTEENVETO

Tutkintoon johtavat koulutukset ovat osaamisen kivijalka alalle tultaessa

- tuottavat hyvän substanssiosaamisen
- puutteita jää
 - ihmissuhdeosaamiseen
 - johtamiseen (alihankinta – ja verkostojohtaminen)
 - asiakaspalvelu- ja myyntiosaamiseen
 - kommunikointi- ja viestintätaitoihin
 - yrittäjäyys- ja talousosaamiseen

Ammattilaisten jatkuvassa oppimisessa korostuvat yksilöiden tarpeet

- tutkintoihin/tutkinnon osiin sitomattomien, *ad hoc*-tyyppisten, räätälöityjen koulutuksien ja omaehtoisten kouluttautumismahdollisuuksien tarve lisääntyy
- tarvitaan myös alan yhteistä lisäkoulutustarjontaa, jossa eri yritysten ammattilaiset tapaavat
 - parhaiden käytäntöjen leviäminen yritysten välillä ja ”vertaistuki”

Koulutuksen rahoitusjärjestelmä vaatii uudistamista

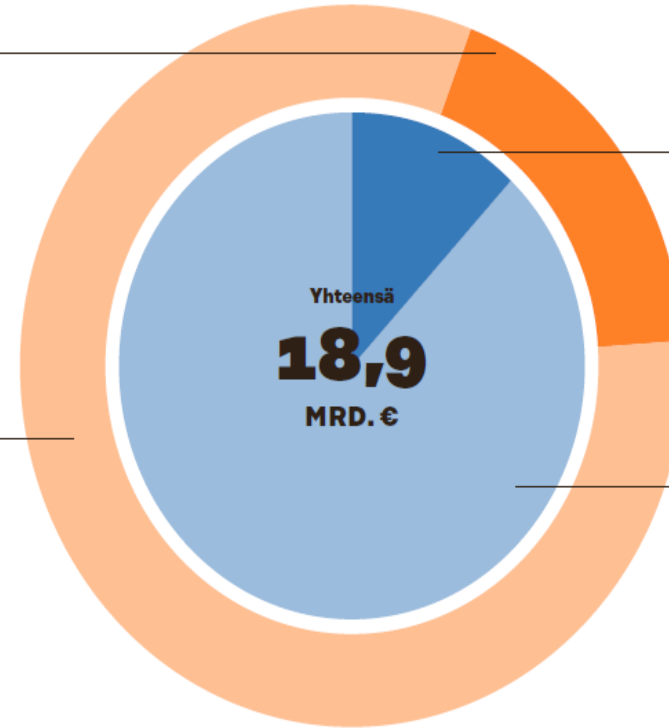
- ammatinvaihtajien osuus opiskelijoista lisääntynyt merkittävästi
 - *tarve osatutkintojen opiskeluun kasvaa* <> rahoitus painottaa nyt koko tutkintojen suorittamista
 - *aikuisopiskelijan taloudelliset mahdollisuudet opiskeluun* syytä ottaa kokonaistarkasteluun
 - tarvitaan *työn ohessa joustavasti suoritettavia opintoja*
- tarve uudistaa rahoitusmalleja
 - tarvittavaan täydennyskoulutuksen soveltuvat
 - yksilön urakehitystä tukevat

Jatkuvan oppimisen rahavirroista

Lähde: *Millä rahalla – katsaus elinikäisen oppimisen rahavirtoihin. Sitra 134/2018.*

3,4
mrd. €
Yksityinen
rahoitus

15,5
mrd. €
Julkisen
rahoituksen
osuus

2,3
mrd. €
Oppijan
toimeentulon
rahoitus

16,6
mrd. €
Koulutuksen
rahoittaminen

KIITOS !

“Tän päivän metsäammattilainen ei seurustele puiden, vaan muiden kanssa”

Nurmela
Metsätyön ammattiopetuksen 50-vuotisjuhla
11.11.2015 Kuopio

https://www.tts.fi/files/2027/Metsaalan_lisa-taydennys-muunto-ja_jatkokoulutustarpeet MMM.pdf